

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Банківська справа»

на тему: «Оцінка якості фінансового менеджменту комерційного банку»

Виконавець:

студент факультету фінансів та банківської
справи

Чобан О.А.

_____ /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Сирчин О.Л.

_____ /підпис/

Одеса – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективне управління банком є одним з найважливіших пріоритетів банківської діяльності. Саме від того, як ефективно працює окремий банк, залежить ефективність роботи банківської системи в цілому.

Комерційні банки здійснюють активні і пасивні операції. Ці операції тісно між собою пов'язані. Без пасивних операцій неможливі активні операції, а без активних операцій стають безглуздими пасивні. Але всі без винятку проведені банківські операції переслідують одну мету – збільшення доходів і скорочення витрат, збільшення чистого прибутку. Таким чином, дослідження оцінки якості фінансового менеджменту банку є актуальним і практично значимим.

Проблемі управління фінансами комерційних банків присвячений ряд фундаментальних робіт і прикладних наукових досліджень останньої чверті ХХ століття – початку ХХІ століття. Традиційно управління розглядалося з точки зору цілей і завдань окремого комерційного банку. Так, серед іноземних дослідників проблем управління комерційних банків слід відзначити Ван-Хуза Д.Д., Ларіонову І.В., Миллера Р.Л., Роуза П., Синки Дж., Фроста С. та інших.

Серед українських вчених, які досліджували дану проблему, слід відмітити Алексеєнко М.Д., Герасимовича А.М., Жердецьку Л.В., Коваленко В.В., Кузнецову Л.В., Міщенко В.І., Примостку Л.О., Тарасевич Н.В. та інших.

Мета дослідження: формування науково-практичних підходів до оцінки якості фінансового менеджменту окремого банку та розробка на цій основі рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності окремої банківської установи.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі передбачено постановку та вирішення таких завдань:

- дослідити теоретичні засади оцінки якості фінансового менеджменту комерційного банку;
- проаналізувати стан якості фінансового менеджменту окремого комерційного банку;
- оцінити економічну ефективність діяльності окремого комерційного банку;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення фінансового менеджменту банку.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність банку як економічного суб'єкту та усіх окремих процесів, пов'язаних з нею.

Предметом дослідження є теоретичні засади та методичні підходи для оцінки якості фінансового менеджменту комерційного банку..

Методи дослідження. Методи дослідження. Під час написання роботи були використані такі спеціальні та загальнонаукові методи і прийоми, як: синтезу та аналізу, індукції, дедукції, узагальнення, статистичний, діалектичний, монографічний, порівняльний, графічний, табличний та інші.

Інформаційну базу випускної роботи склали дані нормативно-правових актів України та офіційних матеріалів Національного банку України; література, яка

присвячена оцінці якості фінансового менеджменту комерційного банку; дані, що опубліковані у наукових роботах вітчизняних і зарубіжних вчених, періодичних виданнях, а також у звітності окремих українських банків.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (68 найменувань) та 1-го додатку. Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок. Основний зміст викладено на 71 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 19 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ» були сформовані наступні висновки:

1. У якості базового визначення фінансового менеджменту приймемо підхід Тарасевич Н.В.: «Фінансовий менеджмент – це система управління відносинами, пов'язаними з формуванням, рухом і використанням (розміщенням) грошових ресурсів відповідно до цілей і завдань конкретного банку. Тобто це система управління фінансовими операціями банку і грошовими коштами банківської клієнтури» [37, с. 15].
2. Зміст банківського менеджменту складають такі основні функції:
  - функція планування: тактичне, стратегічне, фінансове бюджетування;
  - функція аналізу (інформаційних потоків або банківської діяльності);
  - функція регулювання (процесу виконання управлінських рішень);
  - функція контролю (за реалізацією управлінських рішень) [37, с. 9].
3. Основним об'єктом фінансового менеджменту є діяльність окремого банку, взятого як ціле. Іншими об'єктами фінансового менеджменту можуть бути стан капіталу і фінансових ресурсів банку, його активи, ліквідність, фінансові результати діяльності, ефективність та ризикованість окремих банківських продуктів та послуг. Інакше кажучи, окремий аспект роботи банку.
4. Предметом фінансового менеджменту є причини утворення і зміни результатів фінансової діяльності банку. Дослідження причинних зв'язків економічних процесів за допомогою фінансового менеджменту дозволяє установлювати найсуттєвіші факторні показники, які впливають на зміни результатів діяльності банку. Розкриття причинно-наслідкових зв'язків різних сторін діяльності банку надає можливість розрахувати як зміняться основні фінансові показники, обґрунтувати управлінські рішення, обчислити зміни суми прибутку, економічні нормативи банківської діяльності у разі зміни кон'юнктури на ринку. Отже, особливістю фінансового менеджменту є дослідження причинно-наслідкових зв'язків економічних явищ і процесів, які прямо або опосередковано впливають на діяльність банку.
5. Основна увага в оцінці банківської діяльності приділяється методичного обґрунтування застосування численних показників. Серед цієї безлічі показників доречно виділити наступні: показники обсягу, питомої ваги, абсолютного та

відносного приросту; рентабельність капіталу та активів; чистий спред та чиста процентна маржа.

У розділі 2 **«НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ (на прикладі АТ «Ощадбанк»)»** були сформовані наступні висновки:

1. АТ «Ощадбанк» поступово втрачає свої позиції на банківському ринку України – питома вага його валюти балансу в банківській системі України (БСУ) зменшилася, тобто виконання стратегічних завдань банку знаходиться під загрозою їх невиконання.
2. Оцінка діяльності банку за 2016-2018 роки дозволила здійснити наступні висновки:
  - Проведений аналіз дозволяє оцінити діяльність АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки з управління пасивами як достатньо адекватну відносно тій ситуації, яка складалася на банківському ринку України, та достатньо добру щодо забезпечення банка ресурсами для проведення його активних операцій.
  - В АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки кредитування є головним напрямом активної діяльності банку, при цьому рівень чистого кредитного ризику збільшується і якість кредитного портфелю є не достатньо високою, тобто у майбутньому банку слід змінити свою кредитну політику.
  - Обсяг та питома вага високоліквідних активів банку є великими та мають тенденцію до збільшення. Основну частину високоліквідних активів банку складають торгові цінні папери і грошові кошти та їх еквіваленти. Це свідчить про достатню ліквідність банка і у майбутньому йому потрібно зберігати якість управління ліквідністю банку.
  - Проведений аналіз дозволяє оцінити діяльність АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки з управління доходними активами як адекватну відносно тій ситуації, яка складалася на банківському ринку України. Слід відмітити, що якість кредитного портфелю банка є недостатньою у зв'язку зі значним кредитним ризиком і залежність банка від стану фондового ринку є значною.
  - За рахунок того, що темп збільшення витрат декілька випереджає темп збільшення доходів здійснювалося незначне зменшення чистого прибутку АТ «Ощадбанк». Наведені показники свідкують про те, що у майбутньому банку потрібно нарощувати обсяг доходів, зменшувати витрати та збільшувати чистий прибуток.
  - Оцінка ряду показників ефективності діяльності АТ «Ощадбанк» показує, що спостерігалася не стабільна тенденція, де в цілому ефективність роботи банку зменшувалася.
3. Отже, аналіз діяльності АТ «Ощадбанк» показав недостатню якість його фінансового менеджменту, тобто банку у майбутньому потребується проведення ряду науково-практичних заходів щодо поліпшення якості свого загального та фінансового менеджменту.

У розділі 3 **«ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ»** були сформовані наступні висновки:

1. Науково-практичний методичний підхід до розрахунків ключових показників плану діяльності банку базується на наступних гіпотезах: стійкої стратегічною метою банку є частка банку в активах банківської системи країни; величина валюти балансу банківської системи залежить від розміру грошової бази (непрямий ефект впливу фактичного грошово-кредитного мультиплікатора); величина грошової бази залежить від розміру валового внутрішнього продукту країни (непрямий ефект впливу рівня монетизації економіки країни).
2. В якості гіпотези припущено, що ВВП України у фактичних цінах протягом майбутніх 5 років буде рівномірно щорічно зростати на 10,7 % і були отримані прогнози зростання ВВП на 2019-2021 роки. Розрахунки макроекономічних прогнозів грошової бази та валюти балансу банківської системи країни були отримані за допомогою економічних розрахунків.
3. Стратегічну позицію банку у банківській системі України (БСУ) та його вплив на економіку країни у минулому характеризує питома вага активів. В якості стратегічної гіпотези припущено, що АТ «Ощадбанк» протягом майбутніх 3 років має стратегічною метою щорічне збільшення питомої ваги пасивів банку у пасивах БСУ у розмірі 0,5 % при рівномірному зростанні цього показника. Це дозволить підвищити його питому вагу з 16,0 % до 17,5 %. За допомогою планового значення питомої ваги валюти балансу банку у банківській системі України та прогнозу пасивів банківської системи України були отримані планові значення розміру пасивів АТ «Ощадбанк» на 2019-2021 роки.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Основна увага в оцінці банківської діяльності приділяється методичного обґрунтування застосування численних показників. Серед цієї безлічі показників доречно виділити наступні: показники обсягу, питомої ваги, абсолютного та відносного приросту; рентабельність капіталу та активів; чистий спред та чиста процентна маржа.
2. Науково-практична оцінка якості фінансового менеджменту здійснено на прикладі АТ «Ощадбанк», якій відноситься до найстаріших банків країни, має найбільшу банківську мережу: близько 4 тисяч відділень та 35 тисяч співробітників. До 2022 року банк має стратегічною метою: дохідність капіталу – 15%, чистий прибуток – 4,7 млрд. грн., співвідношення витрат/доходів – 63%, сукупний дохід для акціонерів – 43 млрд. грн.
3. АТ «Ощадбанк» поступово втрачає свої позиції на банківському ринку України – питома вага його валюти балансу в банківській системі України (БСУ) зменшилася у 2018 році до 16,0 % з 17,3 % у 2017 році, тобто виконання стратегічних завдань банку знаходиться під загрозою їх невиконання.
4. Оцінка діяльності АТ «Ощадбанк» за 2016-2018 роки показала недостатню якість його фінансового менеджменту. Банку у майбутньому потребується проведення ряду науково-практичних заходів щодо поліпшення якості свого загального та фінансового менеджменту. Серед таких заходів можна запропонувати поліпшення процедур планування діяльності банку.